

A szerzők előszava	Lap 7
--------------------------	----------

ELSŐ KÖNYV: AZ ŐSIDÓKTÓL A XII. SZÁZAD VÉGÉIG.

I. FEJEZET: EREDET ÉS ŐSHAZA.

<i>Őstörténet. Népek oszlása. Előmagyarok. Ogur-török műveltségzavak. Az ázsiai Hünbirodalom. Ogur népek. Onogurok = magyarok</i>	15
---	----

II. FEJEZET: NÉPVÁNDORLÁS.

<i>Róma és Kína terjeszkedése. A nagy népvándorlás kezdetei. Germán államalakulások. Attila Hünbirodalma. Attila örökösei. Népevek változásai. Az V—IX. századi pontusi népek</i>	33
---	----

III. FEJEZET: A MEOTISZ PARTJÁN.

<i>Irnik hün-bolgár birodalma. Onogur, szabir, uturgur. Avar és türk uralom alatt. Kurt onogur-bolgár birodalma. Az Onogur-bolgárbirodalom felbomlása. Kazár uralom alatt. Kazárbirodalom. A kazár hatalom elhanyaglása. Az onogur-magyarok felszabadulása. Besenyő támadás. Etelköz. Fejedelmválasztás. Vérszerződés. Nyugati politika</i> ..	49
--	----

IV. FEJEZET: AZ AVAROK ÖRÖKÖSEI.

<i>Avarok és székelyek. Bolgárok és bolgár-szlávok. Szlovének, horvátok, szerbek. Tótok, morvák, fehérhorvátok, csehek. Németek és olaszok. A szlávok műveltsége. Tisza-vidéki bolgár uralom. A Karolingok Pannóniában. Pribina pannóniai herceg. Raszisztzláv morva herceg. Kocel pannóniai herceg. Szvatopluk morva herceg. Karoling Arnulf és a szlávok</i>	75
--	----

V. FEJEZET: MAGYAROK ELEI.

<i>Testalkat és jellem. Nyelv. Társadalmi szervezet. Társadalmi rétegződés. Politikai szervezet: törzsrendszer. Örökös fejedelemség. Hadi-szervezet és hadviselés. Gazdasági kultúra. Lakás, életmód. Ipar és kereskedelem. Nomádság. Vallás, őstisztelet. Egyistenhit. Mondák és mesék. Irástudás</i>	90
--	----

VI. FEJEZET: HONFOGLALÁS.

<i>Bolgár háború és besenyő támadás. Honfoglalás. Pannónia megvétele. A törzsek megtelepülése. Székelyek. Kettős település. Katonai tervszerűség a megszállásban. A megtelepülés történeti jelentősége. Árpád fejedelem. Inn-völgyi csata. Óperencia</i>	115
--	-----

VII. FEJEZET: NYUGATI ÉS BALKÁNI HADJÁRATOK.

<i>Védekezés kelettel szemben. Bajor-magyar szövetség. Lombard-magyar szövetség. Merseburg, 933. I. Ottó és a hercegek. Henrik bajor herceg és Bulcsú horka. A Lechmezején. Bizánci kalandozások. A „kalandozások” politikai háttere. Tartós összeköttetések</i>	133
--	-----

VIII. FEJEZET: A TÖRZSSZERVEZET BUKÁSA.

Külpolitikai helyzet. A központi hatalom elhanyaglása Hadnagyok uralma. Bulcsú. Gyula. Társadalmi és gazdasági átalakulás. A keresztény hit terjedése. Géza első térítő akciója. Belső szervezőmunka. Nyugati kapcsolatok. Gizella hercegnő. Szent Adalbert. Adalbert Magyarországon. Géza történeti szerepe. Koppány felkelése. Gyula-Ajtony. István királyá koronázása 153

IX. FEJEZET: SZENT ISTVÁN KERESZTÉNY KIRÁLYSÁGA.

Egyház és állam a középkorban. Reformörekvések. A clunyi mozgalom. Clunyi hatás Magyarországon. István a keresztény király. Szentkorona. Egyházszerzés. Keresztény műveltség. Regnum és patrimonium. Királyi udvar. Vármegyék. Határispánságok. Allamháztartás. Hadsereg. Társadalmi tagozódás. Nemzetségek. Törvénykezési szervezet. Nádorispán. Kancellária. Királyi tanács. A királyi hatalom korlátai: vallás és consuetudo. István törvényei. Hűbériség és közhatalmi rendszer. Német háború. Imre herceg. Vászoly tragédiája. Trónörökös kijelölése, a király halála. Szent István műve 181

X. FEJEZET: CSÁSZÁROK KÜZDELME MAGYARORSZÁG BIRTOKÁÉRT.

Az Orseolók. II. Konrád hódító kísérlete. Péter király. Aba Sámuel. Péter hűbér királysága. Vászoly fiai a számkivetésben. Pogány lázadás. I. András trónfoglalása. III. Henrik császár hűbéri igényei. Béla hercegsége. III. Henrik hódító kísérletei. András és Béla viszálya. I. Béla. Salamon király. Űz és besenyő betörések. Király és hercegek viszálya. I. Géza király. László felemelkedése, Salamon bukása. Keleti és nyugati veszedelem 241

XI. FEJEZET: AZ ORSZÁG MEGÁLLAPÍTÁSA.

Belső viszonyok. Szent László büntető törvényei. István király szenttéavatása. Kegyes László király. A magyar történelírás kezdetei. A középkori krónika és gesta. A Gesta Ungarorum. A Gesta királyeszménye. Az egyházszerzés befejezése. A vármegyei és határvidéki szervezet kiépítése. Egyházi törvényhozás. Papi nőtlenség és házassági jog. Investitúra. Kálmán király törvényei. Büntetőtörvények. Törvénykezési reform. Királyi javak. Öröklési jog. Hadiszolgálat. Adózás. Izmaeliták és zsidók. A szolgák és szabadok összeírása. Hartvik legendája. László és Kálmán. Törvényhozó zsinatok 280

XII. FEJEZET: TÁRSORSZÁGOK.

Külpolitikai helyzet. A „gyepüelvi” területek megszervezése. Szlavónia tartományi szervezete. A horvát hatalom kialakulása. A Tirpimirovicsok királysága. Belső szervezet. A latin és szláv párt küzdelme. Zvoimir pápai hűbér királysága. Magyar-horvát államközösség kezdetei. László összeütközése a szentszékekkel. Szent László halála. Az első keresztshad átvonulása. Kálmán és a szentszék. Magyar-normann-olasz szövetség. Orosz és cseh dolgok. Kálmán Magyarország, Horvátország és Dalmácia királya. Horvátország kormányzata. A dalmát városok hódoltatása. Magyar-horvát államjogi viszony. Kálmán és Almos 325

XIII. FEJEZET: BIZÁNC ÉS MAGYARORSZÁG.

Görög háború. II. Vak Béla. Belos Bán kormányza. Magyar-francia szövetség. Orosz háborúk. Mánuel világalalmi tervei. Görög-magyar háborúk. III. István és a trónkövetelők. Görög-magyar unió terve. Újabb görög háborúk. Magyar-görög szövetség. Az ábrándok szétfoslása 365

XIV. FEJEZET: III. BÉLA MAGYARBIRODALMA.

Hittélet. Új szerzetes- és lovagrendek. A francia műveltség térfoglalása. P. mester Béla király jegyzője. Gazdasági és társadalmi fejlődés. Királyi pénzügyek. Királyi jövedelmek. Fényes udvartartás. Kancellárság. Hadsereg. Királyi hatalom. III. Béla ifjúsága és trónralépése. Új külpolitika. A III. keresztshad átvonulása. III. Béla Magyarbirodalma 387

MÁSODIK KÖNYV: XIII—XIV. SZÁZAD.

I. RÉSZ. AZ ÁRPÁD-HÁZ KIHALTÁIG.

I. FEJEZET: NAGYHATALMI TÖREKVÉSEK.

Külpolitikai helyzet. András herceg lázadásai. A bogomilek. Szerb és bolgár ügyek. A IV. keresztshad járat. Testvérharc. Halicsi háborúk. Császári aspirációk. Az V. keresztshad járat. Új családi kapcsolatok. Halicsi ügyek. Térítés a déli végeken. András halicsi herceg. Béla király Erdélyben. Kálmán király szlavóniai hercegsége 421

II. FEJEZET: ÚJ KOR, ÚJ ESZMÉK, ÚJ TÖREKVÉSEK.

Az egyházi befolyás és hatalom emelkedése. A rendiség első csirázása. Gazdasági és társadalmi fejlődés. Imre és András. A középkor elhanyaglása. Új államrendszer kialakulása. Rendiség és lovagi eszmények. Új irodalom. Új szerzetesrendek. A hitesség megbomlása. Gazdasági átalakulás 454

III. FEJEZET: ÚJÍTÁSOK ÉS VISSZAHATÁSUK.

Szállásbirtok és adománybirtok. Örökadományok. Pénzügyi csőd. Apod fia Dénes pénzügyi reformjai. Kormányzati visszaélések és hatalmaskodások. Pénzügyi mentességek és visszaélések. Idegenuralom. Bánk nádor összeesküvése. Apod fia Dénes első kormányza. Általános elégedetlenség. Forradalmi mozgalom. Az Aranybulla. Alkotmányjogi rendelkezések. Ellenállási jog. Béla trónraemelésének terve. András és Béla hiveinek koalíciója. Béla ifjabb király. Az „örökségek” visszavétele. Apod fia Dénes harmadik kormányza. Az Aranybulla megújítása. Egyházi szankciók. Beregi egyezmény. Kiengesztelődés, András házassága és halála 473

IV. FEJEZET: TATÁRVESEDELEM.

Az új kormány. Udvartartás. A királyi gazdaságok restaurálása. Külpolitika. Elégedetlenség. A sziai hatalmak. „János pap országa.” Dzingiszkán világbirodalma. Ogotáj nagykán hódításai. A Tatárbirodalom népe. Tatár hadviselés. Európa és a tatárok. Julián barát nagymagyarországi útja. Béla készülődése. A kunok. Az első támadás. Kötöny legyilkolása. A mohi csata. Tatáruralom a keleti részeken. Európa és a tatárok. Dunántúl védelme. Téli háború. Takarodó 515

V. FEJEZET: AZ ORSZÁG HELYREÁLLÍTÁSA.

Új feladat előtt. Állandó kormány. Várépítés. Pestújvár. Városalapítás és telepítés. Vármegyék. Halics és Ladomér. Kunok. Déli tartományok. Társországek. Styria. A tatárkérdés. Stájer felkelés. A Tatárbirodalom szétesése. István ifjabb király. Kipcsáki Tatárország bomlása. Béla és István harca. IV. Béla és Anjou Károly. IV. Béla halála 556

VI. FEJEZET: OLIGARCHIA.

Cseh háború. V. István halála. IV. László. Oligarchák küzdelmei. Elszakadási törekvések. Habsburgi Rudolf. László és Rudolf. A morva-mezei csata. A kún törvény. Budai zsinat. A hódi csata. A pogányság felé. László harca az egyházzal. Kún László halála. Trónkövetelők. Lodomér érsek. III. András. Osztrák háború. Az Anjouk fellépése. András és Tomasina kormányzata. Belviszályok. Az 1298—99. évi országgyűlések. Az „utolsó aranyágacska”	385
Kütfők és irodalom	627
Időrendi áttekintés	660
Mellékletek jegyzéke	682